

“Volg je radar en zorg dat die radar verder reikt dan je huidige gezichtsveld.”

Dr. Julian Schaap deelt zijn ervaringen met maatschappelijk betrokken onderzoek en Erkennen & Waarderen

Dr. Julian Schaap is universitair docent muzieksociologie aan Erasmus School of History, Culture and Communication. Zijn onderzoek heeft altijd nauw aangesloten bij diverse maatschappelijke stakeholders en heeft geleid tot impactvolle communicatie via media en publieksevenementen. Impact is een van de kerndomeinen van het programma [Erkennen & Waarderen](#) (E&W) en een aspect dat wetenschappers in hun wetenschappelijke carrière kunnen uitlichten. Hier vertelt Julian over zijn ervaringen met E&W en over hoe hij aankijkt tegen de samenhang tussen onderzoek en impact.

Een ‘home-grown’ begin

Julian noemt zichzelf ‘home-grown’: hij heeft aan Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) gestudeerd en is er na zijn promotie in 2019 gebleven. Waar begon zijn passie voor maatschappelijk geworteld en betrokken onderzoek? “Ik heb mijn proefschrift geschreven over de rockscene en waarom die voornamelijk bevolkt wordt door witte mannen, zowel op het podium als in het publiek. Het was een manier om inzicht te krijgen in structurele ongelijkheden op etnisch niveau door naar muziek en muziekgenres te kijken.”

Tijdens Julians promotietraject kwam het debat over Zwarte Piet in Nederland tot een kookpunt. “Er was destijds veel maatschappelijke belangstelling voor institutionele discriminatie en of er sprake was van racisme in Nederland. Je kunt het je haast niet voorstellen, maar in 2011-2012 was dat nog een redelijke vraag die werd gesteld.” Dit bracht Julian ertoe om “te proberen te begrijpen waarom mensen, vaak onbedoeld, groepen kunnen discrimineren via hun muzieksmaak”. Omdat dit maatschappelijk urgente onderwerp (discriminatie) te maken had met iets wat mensen als betrekkelijk onschuldig beschouwen (muziek), werd hij vaak gevraagd om over zijn onderzoek te praten. Julian ziet dit als een begin vanaf waar maatschappelijke betrokkenheid een integraal onderdeel werd van zijn wetenschappelijke werk. “Ik kreeg vragen van de media om iets te zeggen over dit discriminatiethema. Elke keer dat je ‘ja’ zegt, krijg je meer verzoeken en zo wordt het steeds groter.”

“Samen doorgronden”

Impact is een van de vijf kerndomeinen binnen het E&W-programma, samen met onderzoek, onderwijs, leiderschap/management en patiëntenzorg (voor UMC's). Kortom, [EUR ziet](#) het creëren van positieve maatschappelijke impact als het leveren van een (duurzame) bijdrage aan een beter inzicht in maatschappelijke vraagstukken door middel van het onderwijs en het onderzoek van de universiteit of haar maatschappelijke betrokkenheid, die vele vormen kan aannemen. Op de vraag waarom hij zijn onderzoeksresultaten blijft delen en bespreken met maatschappelijke stakeholders, via televisie- en radioprogramma's, artikelen in kranten en tijdschriften en artistieke symposia zoals ‘Music Talks’, antwoordt Julian: “Ik heb niet per se een sterke drang om mijn eigen werk naar mensen toe uit te dragen. Maar ik vind het wel leuk om te communiceren over het onderzoek waar ik bij betrokken ben en dat mij helpt om de wereld te begrijpen. En dat hoeft niet mijn eigen onderzoek te zijn.”

Waar komt die behoefte om het onderzoek en de resultaten ervan buiten de muren van de universiteit te brengen dan vandaan? “Onderzoek gaf mij antwoorden op vragen die ik had over het maatschappelijke leven, over hoe mensen het leven zin geven. Dat is een centrale vraag in mijn vakgebied, de cultuursociologie.” Muziek blijft daarbij de rode draad van inspiratie. “Muziek heeft een belangrijke, betekenisvolle plek in mijn leven en ik probeer te begrijpen waarom dat voor anderen ook zo is, of juist niet. En ik denk dat onderzoek een fantastische manier is om dat samen te doorgronden. Je wakkert je eigen enthousiasme en nieuwsgierigheid aan, ziet dat het anderen aanspreekt en krijgt hopelijk antwoorden en ideeën voor wat je kunt doen om meer mensen erbij te betrekken.”

Onderzoek en impact

Hoe ziet Julian de impact van zijn onderzoek op de samenleving? “De wetenschap is soms wel een kleine wereld, met kleine kringetjes van mensen die met elkaar praten, wat soms wetenschappelijk zinvol is, maar ook als erg besloten kan overkomen. Pas wanneer je je werk deelt met mensen buiten de academische wereld, merk je of waar je mee bezig bent ook echt nuttig of relevant is. Het helpt echt als je je tijdens je werk vragen stelt als: ‘Nou en?’ en ‘Waarom zou dat iemand wat kunnen schelen?’. Maar om een onderzoek relevant te laten zijn, moet het bij meer mensen resoneren dan alleen de reviewers in een wetenschappelijk tijdschrift.”

Wat betekent het dan voor Julian om te blijven werken aan een carrière die gericht is op maatschappelijk betrokken, impactvol onderzoek? “Waar het denk ik op neerkomt is: Volg je radar en zorg dat die radar verder reikt dan je huidige gezichtsveld.” Hij zegt: “Het is denk ik belangrijk dat er mensen zijn die zich vooral bezighouden met baanbrekend onderzoek dat zich niet meteen ‘vertaalt’ naar de buitenwereld. Maar het is ook belangrijk dat er mensen zijn die iets anders doen en meer optreden als een woordvoerder voor de wetenschap of een brug proberen te slaan tussen onderzoek en impactvolle maatschappelijke betrokkenheid. Dat is het mooie van E&W.”

Koordddansen

Een van de doelen van het [landelijke](#) E&W-programma is ervoor te zorgen dat wetenschappers gelijk gewaardeerd worden voor hun unieke talenten en bijdragen en meer ruimte krijgen om binnen de wetenschap het pad te volgen waar hun passie ligt. Dit wordt voor een deel mogelijk gemaakt door de invoering van loopbaanpaden, waarbij wetenschappers zich kunnen richten op het domein dat het beste aansluit bij hun talenten. Dit is een verandering waar alle Nederlandse universiteiten actief aan werken. Julian erkent dat werken in de wetenschap nog steeds vaak een gevoel oproept van ‘Ik moet in het systeem passen, anders faal ik’. Hij legt uit: “Je moet zorgen dat je alle vinkjes hebt, want zodra je gepromoveerd bent wordt het steeds meer dringen geblazen. Dat was het moment dat ik me realiseerde: je moet echt koordddansen om die felbegeerde vaste aanstelling als universitair docent te krijgen.”

Dit gevoel raakt aan een van de doelen van E&W: zorgen dat minder wetenschappers de academische wereld verlaten, omdat ze er geen plek en waardering vinden voor hun talenten en ambities. Julian gaat verder: “Het is een systeem dat vooral onderzoek beloont in de vorm van publicaties in wetenschappelijke tijdschriften en onderzoeksbeurzen. Ik denk dat al die taken die op de achtergrond gebeuren – onderwijstaken, administratieve taken en maatschappelijke betrokkenheid – naar een gelijkwaardiger niveau getild moeten worden.” Hij is ook een voorstander van loopbaanpaden. “Ik denk dat het leven van mensen relaxter kan maken en ze meer focus kan geven. Ik heb de stress ondervonden toen ik veel impactgerelateerde activiteiten deed, les gaf, administratieve taken verrichtte en aan onderzoekspapers werkte. Je voelt dat het allemaal te veel wordt en je zou willen dat je gewoon twee dingen echt goed zou mogen doen, in plaats van onder stress vier dingen slecht te doen. Ik ben ervan overtuigd dat als je mensen de tijd en de ruimte geeft om zich op die twee dingen te concentreren, dit bijna vanzelf zal leiden tot innovatie, betrokkenheid en, uiteindelijk, betere resultaten voor iedereen.”

E&W voor jongere wetenschappers

Julian is ook bestuurslid van [Young Erasmus Academy](#) (YEA), een organisatie die getalenteerde jongere wetenschappers bij EUR bij elkaar brengt. Bijdragen aan de implementatie van E&W binnen EUR is een van de hoofdthema's van YEA, en Julian geeft aan dat het ook bij andere Jonge Academies in Nederland hoog op de agenda staat. Volgens Julian is E&W heel relevant voor jonge wetenschappers en geeft het hen de mogelijkheid om groeipaden te verkennen op basis van hun talenten en tegelijkertijd verder te komen in hun loopbaan. “Je zou absoluut een paar jaar de tijd moeten hebben om van alles te ontdekken en uit te proberen. Om te kijken wat het beste bij je past.” Julian ziet ook het belang in van rolmodellen in de wetenschap die hun eigen unieke pad hebben gevolgd, in lijn met hun talenten. “Ik ben betrokken geweest bij mensen die me het gevoel gaven dat het oké is om dingen te proberen en je eigen weg te gaan. Ik heb veel voorbeelden van docenten die niet van het ‘gebaande paden’-type waren.” Hij concludeert: “Het helpt enorm om het gevoel te hebben dat, wat je ook doet, het oké is om te falen, om te experimenteren en om niet in een bepaald hokje of de beoordelingsmatrix te passen.”
